

Nyttig om pensjon – medlemsmøte

Pensjon etter ny modell

VIKTIG!

- **Vi kan ikke svare på hvor mye du vil få i pensjon.**
- **Vi kan ikke svare på når det lønner seg for deg å gå av.**

Spørsmål sendes til
agder@udf.no

Innhold

- **Kort om pensjonssystemet i Norge**
- **Pensjonsreformen**
- **Folketrygden (NAV)**
- **Levealdersjustering**
- **Ny offentlig tjenstepensjon (SPK og KLP)**
- **Ny offentlig AFP**
- **Kort om overgangsordning og betinget tjenstepensjon**
- **Uføretrygd og «uførefella»**

Er du klar for å bli pensionist?

1. Arbeidsplassens betydning

Hvordan er det på jobben?

2. Individuelle faktorer

Helse og familieforhold

3. Økonomi

Pensjonsordningen og forventninger om tidlig pensjonering?

Kilde: Senter for seniorpolitikk (SSP)

Er du klar for å bli pensjonist?

Tre spørsmål man gjerne kan stille seg:

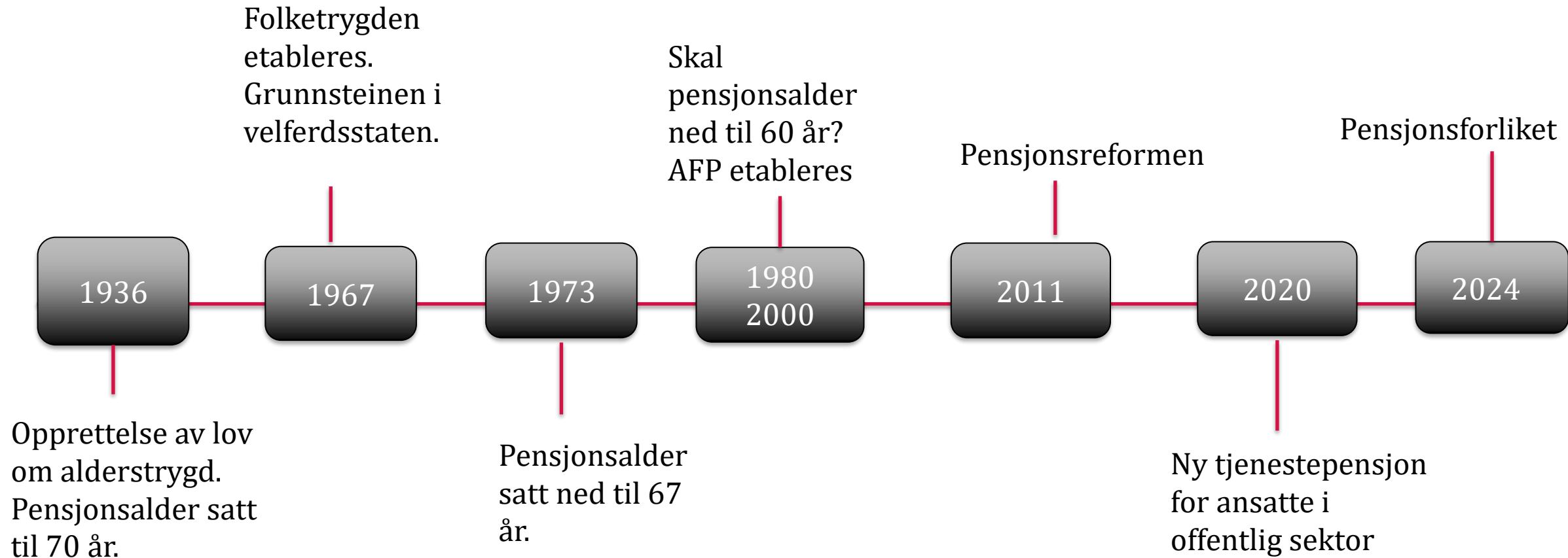

1. Hva skal du fylle tiden med?

2. Hvem skal du tilbringe dagene med?

3. Hvordan blir det å ikke gå på jobb?

Kort historisk tidslinje

Pensjonsreformen – fra 2011

- Ble iverksatt fra 2011 og skal være i full effekt innen 2025.
- **Full effekt for personer født i 1963 eller senere.**
- **Levealdersjustering**
- Fra besteårsregel til **alleårsregel**.
- Ingen garanti for 66% ved 30 års opptjening.
- **Fleksibelt uttak** fra 62 – 75 år
- **Jobb så mye du vil** når du tar ut folketrygd (NAV).

Ulike pensjonsordninger

- Offentlig tjenstepensjon (SPK/KLP)
  - Ytelsespensjon (bruttoordning og dagens AFP) (født før 1963)
  - Påslagsordning og ny AFP (født 1963 eller etter)
- Innskuddspensjon (mest vanlig i privat sektor)
- Hybridpensjon (blanding av ytelsespensjon og innskuddspensjon)

Pensjonssystemet - Syltetøyglasset

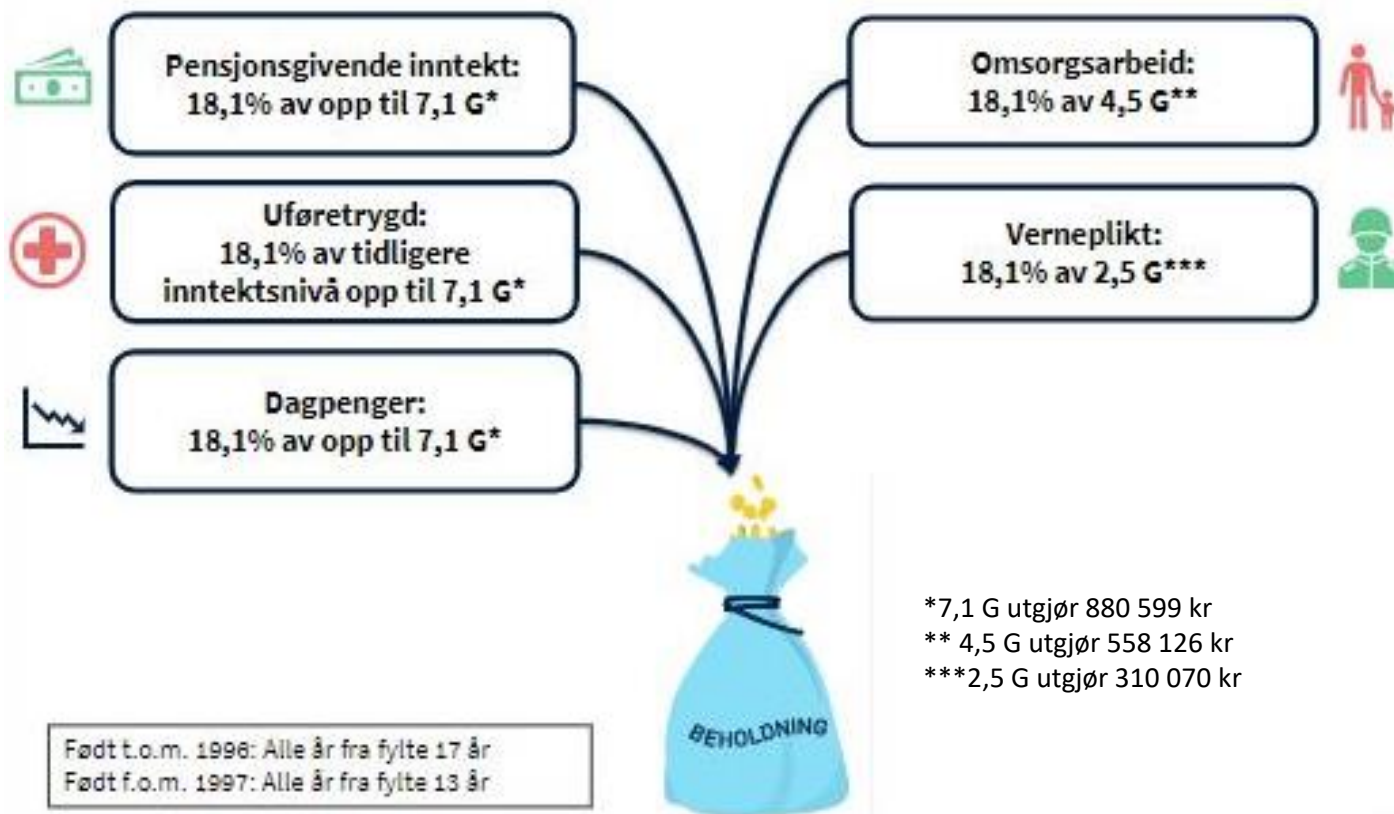

- Pensjonsbeholdningen fylles opp fra fødsel og frem til du slutter å jobbe
- **FOLKETRYGD** = obligatorisk nasjonalt sikkerhetsnett
- **TJENESTEPENSJON** = penger arbeidsgiverne dine sammen sparer for deg (inkludert AFP-tillegget)
- **EGEN SPARING** = Individuell pensjonssparing

Folketrygden (NAV)

Årlig arbeidsinntekt – årlig opptjening

Beholdningen vokser på to måter

Årlig pensjonsopptjening

Oppregulering

- Beholdningen blir oppregulert hvert år med den samme prosentsatsen som grunnbeløpet (**G**) øker med
- Man får altså «rente» på de pengene man har i beholdningen

Levealdersjustering av Folketrygden (delingstall)

- pensjonsutbetalingene skal justeres
- opptjente pensjonsrettigheter fordeles på flere år
- beregning på antatt levealder for hvert årskull
- gjøres ved 61 år
- innføres for årskull f.o.m. 1943
- kan kompenseres ved å stå i jobb også etter fylte 67 år

Du kan kombinere alderspensjon fra folketrygden og inntekt

Du kan velge å ta ut hel pensjon eller bare en del av pensjonen din, i tillegg til at du helt fritt kan jobbe ved siden av.

20, 40, 50, 60, eller 80 prosent

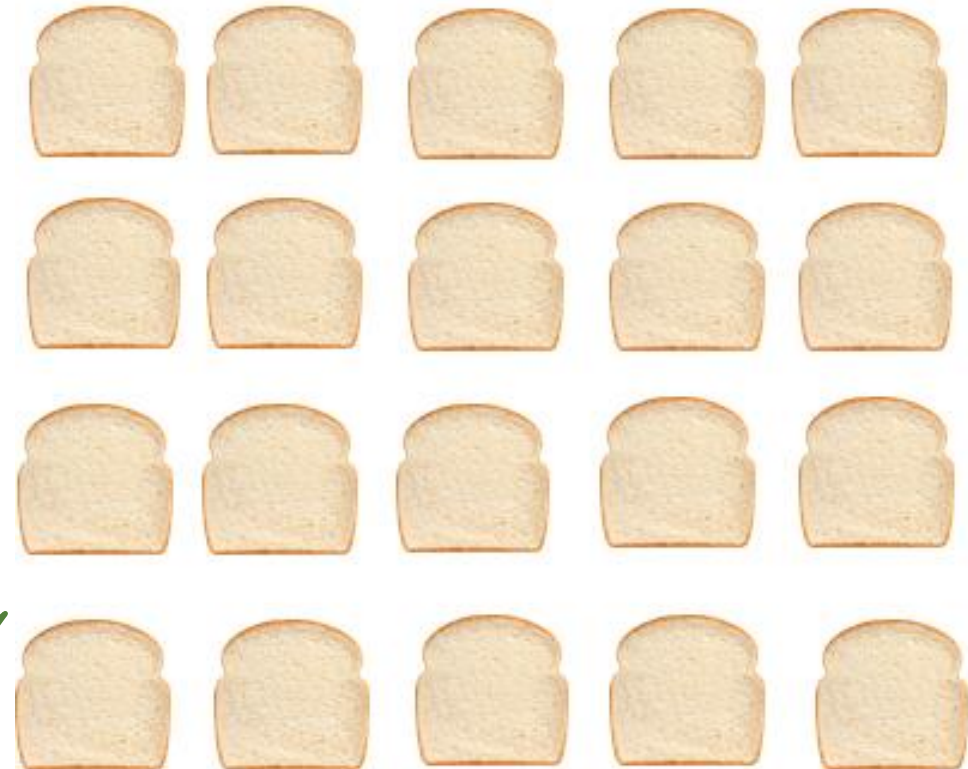

Levealdersjustering og fleksibelt uttak

Størrelsen på
syltetøyglasset =
pensjonsbeholdning

Antall skiver = antall år
som pensjonist

RESSURSER

- Spørsmål og svar, pensjonsfilmer:

Min pensjon – NAV: www.minpensjon.no

- Pensjonstelefonen 55 55 33 34

Din pensjon

Nettjenesten Din pensjon gir deg god oversikt over egen pensjon. Her kan du blant annet se din opptjeningen, beregne fremtidige pensjon, søke om pensjon og få oversikt over utbetalingsdatoer.

Offentlig tjenestepensjon fra 1. januar 2020

Ny offentlig tjenstepensjon for deg født 1963 og senere

1 Livsvarig AFP

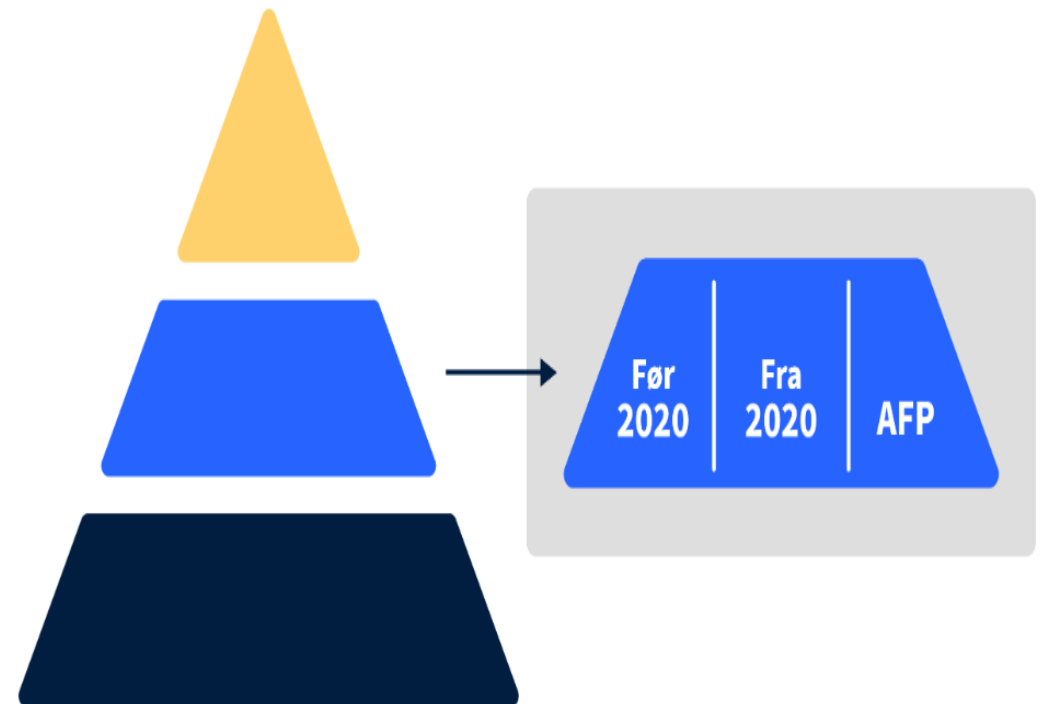
Kan tidligst tas ut fra fylte 62 år. Kan bare tas ut 100 prosent og kan ikke stoppes.

2 Pensjon fra SPK opptjent før 2020

Kan tidligst tas ut fra fylte 62 år, og kun samtidig med alderspensjon fra folketrygden (NAV). Kan bare tas ut 100 prosent og kan deretter ikke stoppes.

3 Pensjon fra SPK opptjent fra og med 2020

Kan tidligst tas ut fra fylte 62 år, og kan tas ut som 20, 40, 50, 60, 80 eller 100 prosent. Du kan øke pensjonsgraden din én gang i året, eller stoppe den når du vil.

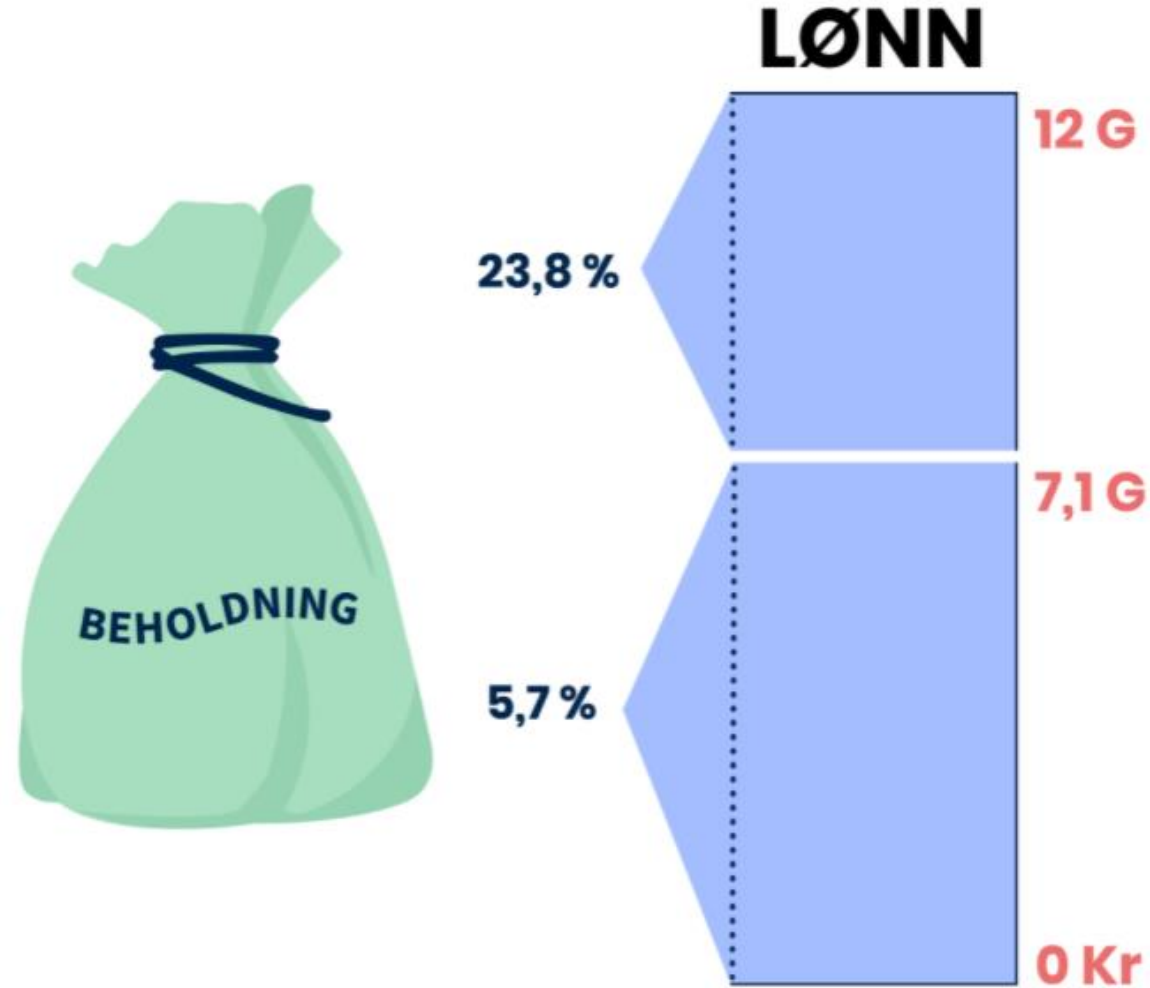

Opptjening av tjenstepensjon

- **Alleårsopptjening** frem til 75 år
- **Påslagsmodell**
  - Mer tilpasset folketrygden og tjenstepensjonene i privat sektor
- **Livsvarig utbetaling**
- Pensjonen blir høyere jo lenger du jobber

Hvordan tjener du opp til alderspensjon i tjenstepensjonen?

Offentlig tjenstepensjon forts...

- Beregnes **uavhengig** av folketrygden
  - Dvs: Netto pensjon
- Kan tas ut **fleksibelt** fra 62 – 75 år
- Du kan ikke lenger gå av med AFP
  - Seinere uttak gir høyere utbetaling
  - Kan ta ut full eller delvis pensjon
- Kan fritt kombineres med **arbeidsinntekt**
  - uten at pensjonen reduseres
- **Særaldersgrenser**
  - kroppsøvingslærere, miljøterapeuter
  - aktuelt for sykepleiere, politi og forsvarsansatte.
  - [Nye regler for særalderspensjon - Statens pensjonskasse](#)

for dagene som kommer

Opptjening før 2020

Figuren viser pensjonen din ved årsskiftet
2019-2020 →

- Tid i offentlig stilling før 2020 blir en hvilende rett («oppsatt rettighet»).
- Samordning med folketrygden ved pensjonering.
- Kan tas ut fleksibelt fra 62 år.
- Pensjon fra SPK opptjent før 2020 - Statens pensjonskasse

Dagens brutto
(Hvilende rett)

Folketrygd

Opptjening før 2020 + opptjening fra 2020 →

- Tid i offentlig stilling før 2020 blir en **hvilende rett**.
- **Samordnes** med folketrygden ved pensjonering.
- Kan også tas ut **fleksibelt**.
- **Påslagsmodellen** kommer i tillegg.

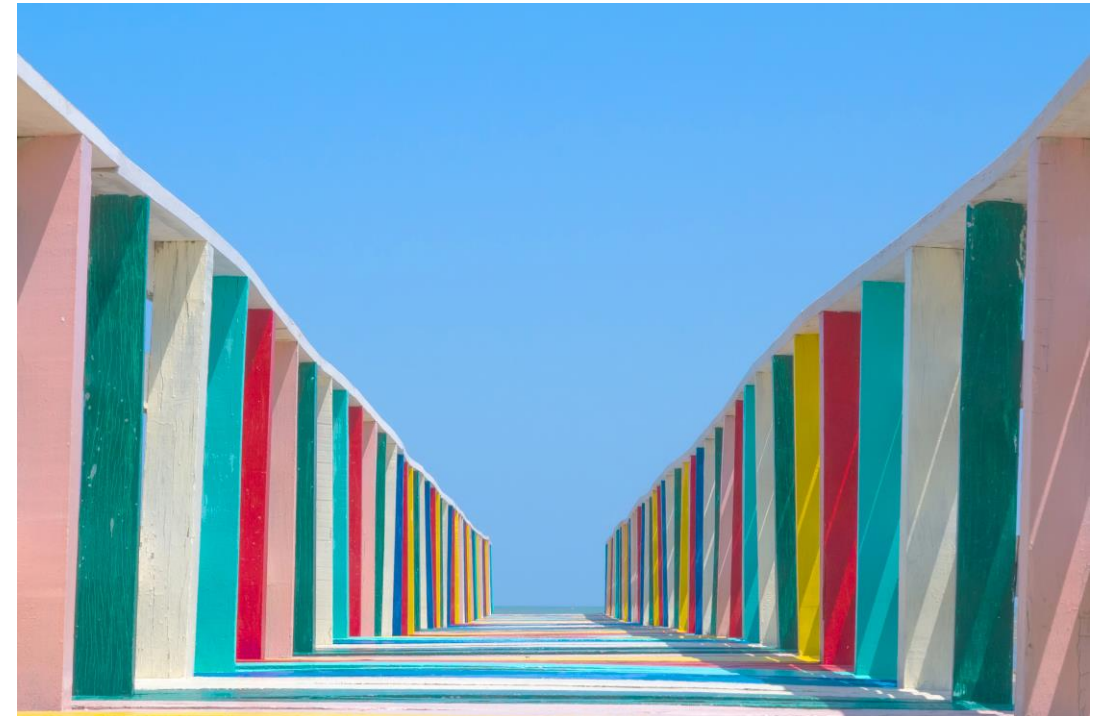
Påslag (både tjenstepensjon- og
folketrygdopptjening)

Dagens brutto

Folketrygd

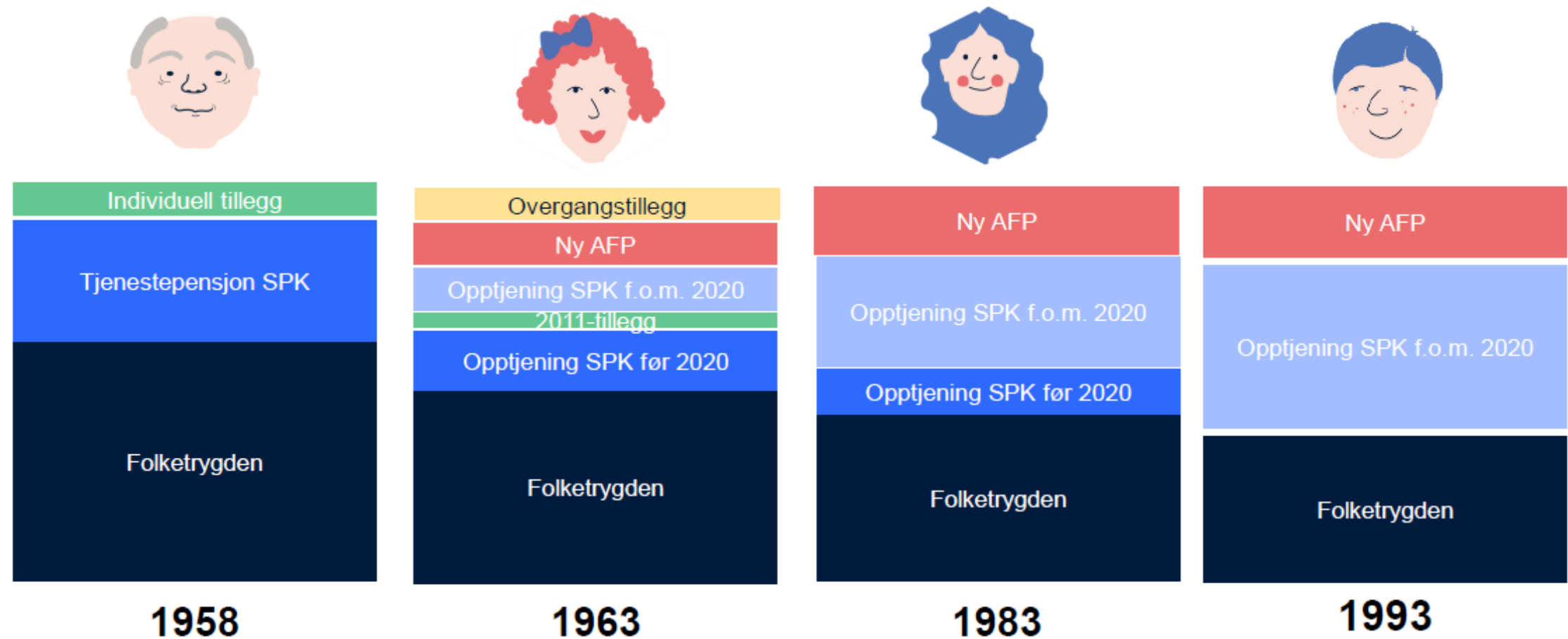
Overgangsordninger

- 2011-tillegget gjelder for de født i perioden 1963-1967
  - Livsvarig påslag
- Overgangstillegg dersom du slutter i jobb, født i perioden 1963-1970
  - Går til de første årskullene som dagens AFP
  - Utbetales fra 62 til 67 år

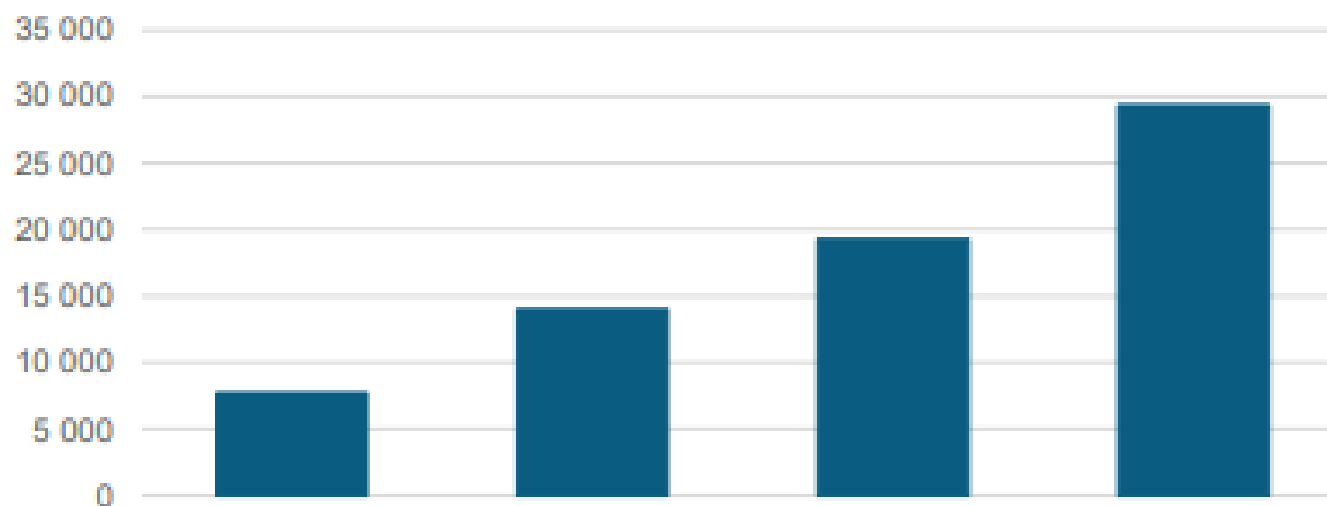
Ulike pensjonselementer avhengig av når du er født

Eksempel fleksibelt uttak ny opptjeningsmodell

Årlig pensjon

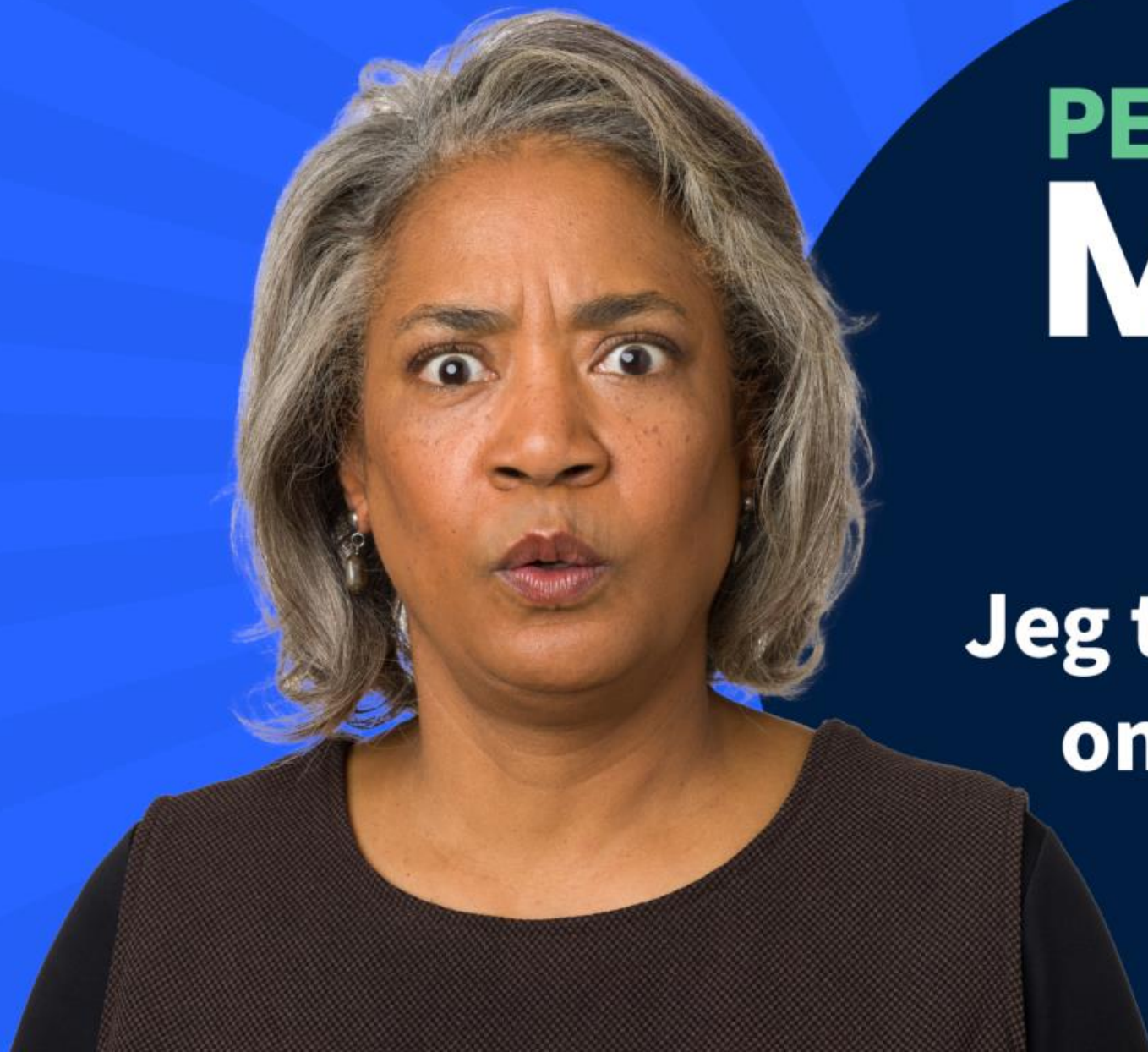

Uttaksalder	62 år	65 år	67 år	70 år
Beholdning	156 750	250 800	313 500	407 550
Delingstall	20,35	17,92	16,30	13,89
Årlig pensjon	7 703	13 996	19 233	29 341

Eksempel 1963-kullet, årlig inntekt 550 000 kr

Kun
tjeneste-
pensjon

Født i 1963 eller senere?

PENSJONS- MYTE

#1

**Jeg taper pensjon
om jeg jobber
etter 67**

Født i 1963 eller senere?

PENSJONS- MYTE

#2

**Jeg får 66 prosent
av sluttlønna
i pensjon**

Født i 1963 eller senere?

**PENSJONS-
MYTE**

#3

**Det er to-prosenten
jeg betaler inn som blir
alderspensjonen min**

Født i 1963 eller senere?

PENSJONS- MYTE

#4

**Jeg kan gå av med like god
pensjon ved 62 år som jeg
ville fått ved 67 år**

Født i 1963 eller senere?

PENSJONS- MYTE

#5

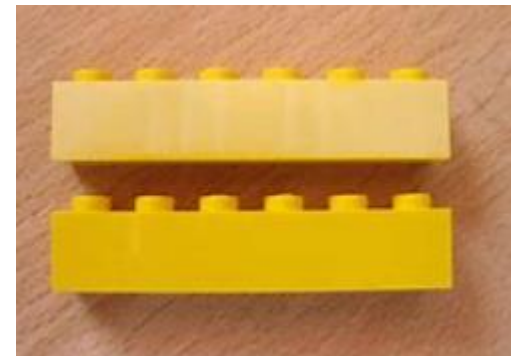
**Jeg får full opptjening
når jeg har vært
medlem i SPK i 30 år**

NY offentlig AFP

- Gjelder for årskullene **fra 1963**
- En **påslagsmodell**
- Er en **livsvarig** tilleggspensjon som i privat sektor
  - Kan tas ut fleksibelt fra 62 år (i tillegg til lønn eller alderspensjon fra folketrygd/tjenestepensjon).
  - Jobb så mye du vil i tillegg (pensjonsopptjening frem til 75 år)
  - Høyest utbetaling ved utsettelse til 70 år

For å kunne ta ut AFP, må du også ta ut folketrygden.

Kvalifikasjonskrav ny AFP

- Vært i arbeid hos en arbeidsgiver tilsluttet AFP-ordningen 7 av de siste 9 årene ved fylte 62 år (gjelder både privat og offentlig AFP)
- Gradvis innfasing
  - Ansatte født 1963 - 1966 som på uttakstidspunktet ikke fyller vilkårene for ny AFP, kan likevel innvilges ny AFP dersom:
    - tjenestetiden er minst 10 år og
    - har vært ansatt i en virksomhet med offentlig AFP:

Årskull	Kvalifikasjonskrav
1963	3 av siste 5 år
1964	4 av siste 6 år
1965	5 av siste 7 år
1966	6 av siste 8 år

Ny offentlig AFP - opptjening

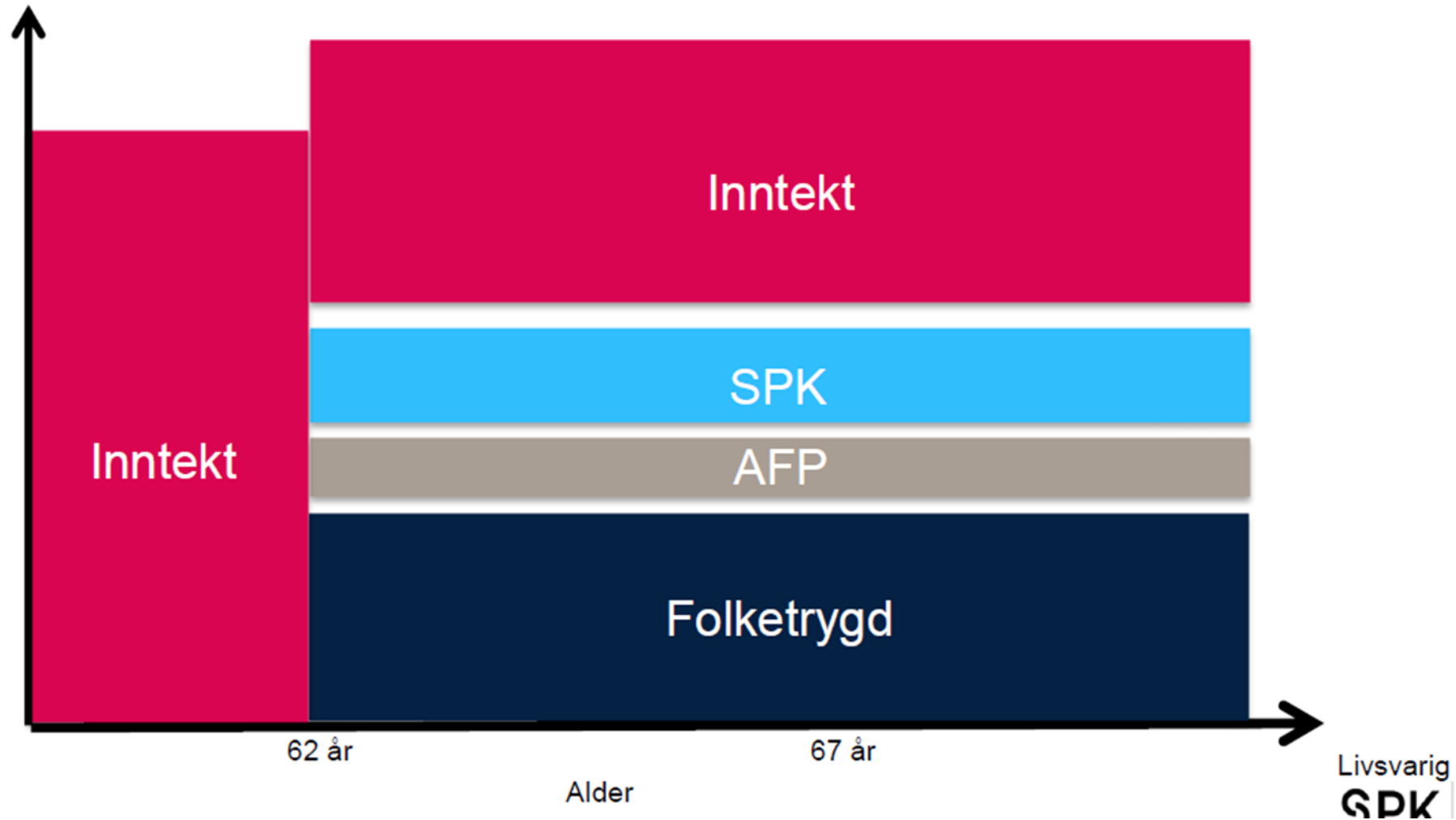
Opptjening i perioden 13 år og frem til 61 år

- 4,21 % av pensjonsgivende inntekt (fra både offentlig og privat sektor) opp til 7,1 G

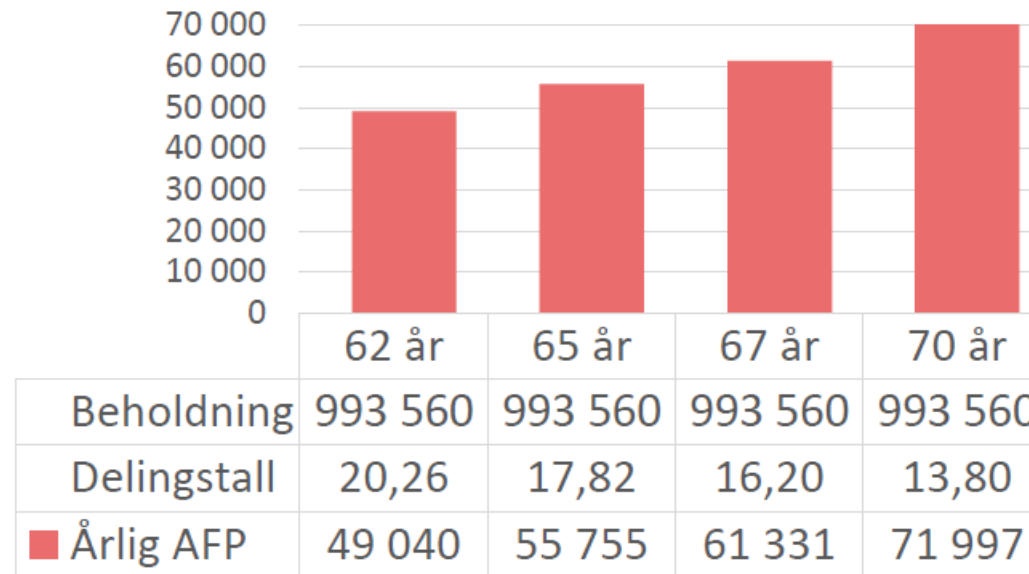
Levealdersjusteres ved å dele AFP-beholdningen på folketrygdens delingstall på uttakstidspunktet

NY offentlig AFP

Fleksibelt uttak, ny offentlig AFP

Eksempel 1963-kullet, årlig gjennomsnittlig inntekt 590 000 kr fra fylte 22 år (dagens kroneverdi)

Betinget tjenestepensjon — Hvis du ikke oppfyller kravene

- For dem som ikke kvalifiserer for ny AFP
- Et lavere nivå enn ordinær AFP
  - 3 % av pensjonsgrunnlaget (i offentlig tjeneste) opp til 7,1 G (opptjening starter 2020)
  - Opptjening til og med den måneden du fyller 62 år
- Fleksibelt uttak fra 62-70 år
  - Ved uttak beregnes den årlige pensjonen ved å dividere opptjeningen med folketrygdens delingstall.

NB!

Mottak av betinget tjenestepensjon innebærer at ordinær AFP ikke innvilges, heller ikke på et senere tidspunkt.

Samlet pensjon

- **Folketrygd**
- Oppsatt/**hvilende rett** (tidligere bruttopensjon)
- Ny **påslagsmodell** fra 01.01.2020
- **Ny AFP** eller betinget tjenestepensjon

Samlet pensjon – alternative uttakstidspunkt – samtidige uttak

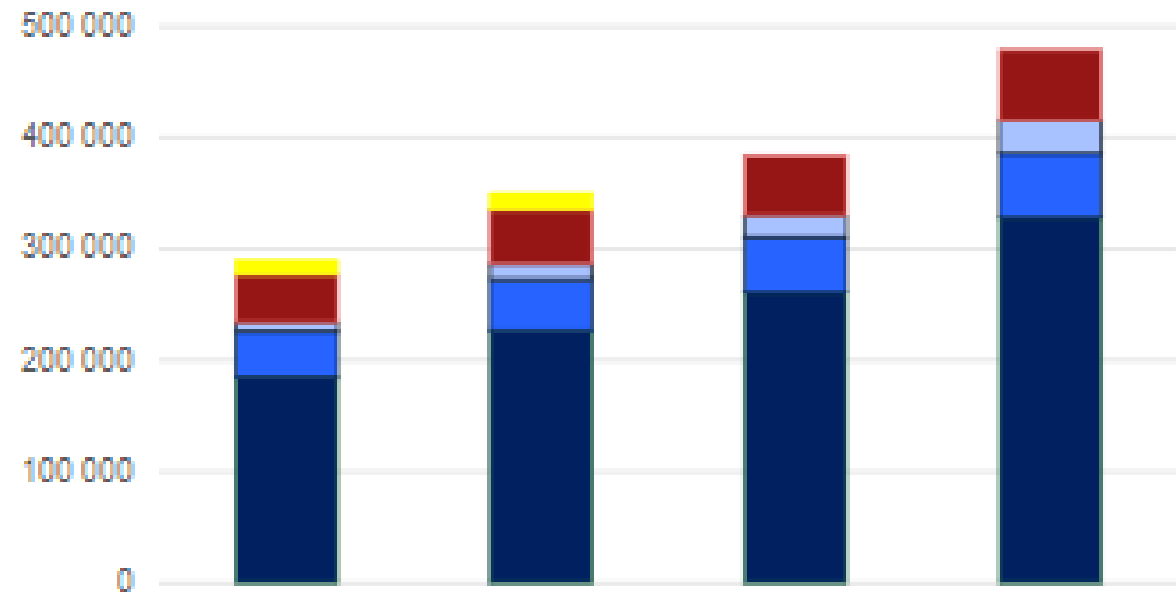
**Liv Berg –
født 1963**

OBS 2011-tilegget

Gjelder dem født 1963-1967.

Utbetales automatisk hvis du har rett på det.

Tallene er ikke kvalitetssikret ut i fra dagens regler men viser systemet

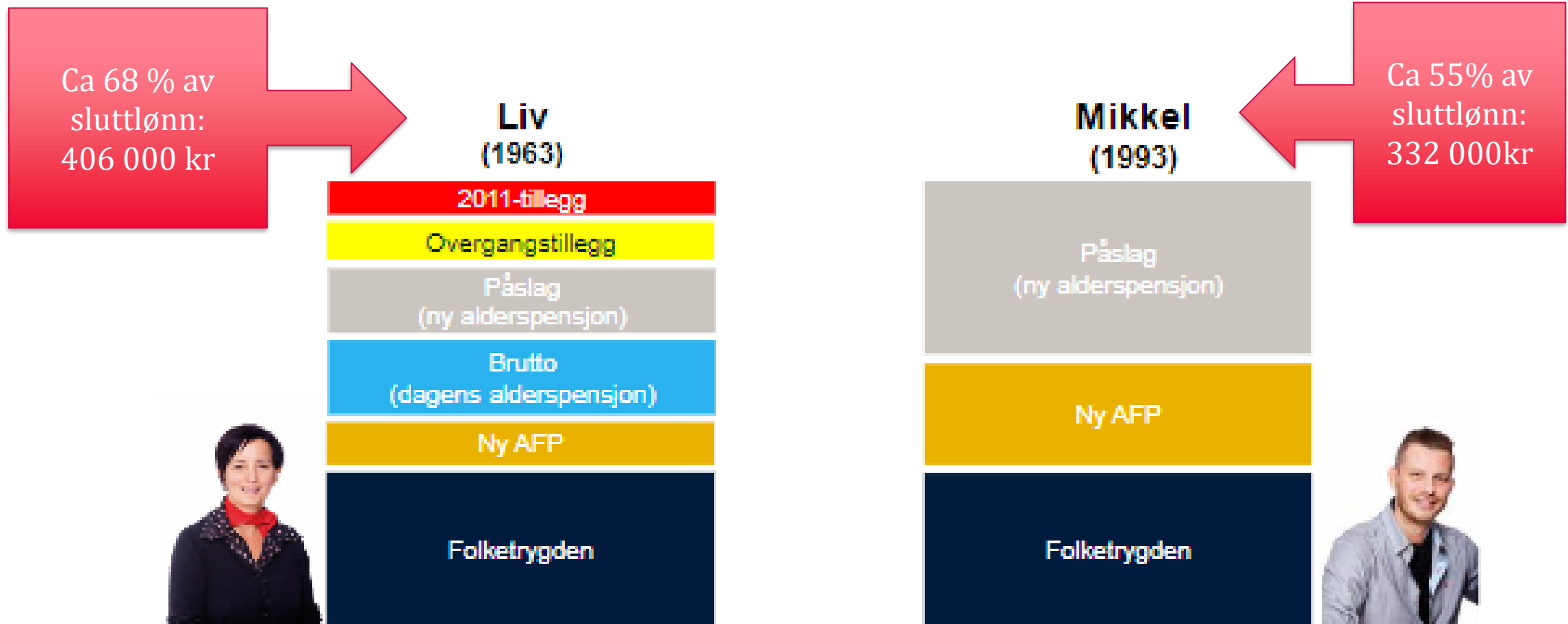

Uttaksalder	62 år	65 år	67 år	70 år
Overgangstillegg	13 302*	14 443*		
AFP	43 031	48 886	53 723	63 044
Påslagspensjon	7 703	13 996	19 233	29 341
Bruttopenisjon	41 228	45 851	49 576	58 269
NAV-pensjon	185 002	226 755	261 506	328 380
Sum	290 266	349 911	384 038	479 034
Prosent av lønn**	52,8%	63,6%	69,8%	87,1%

*Overgangstillegg fordrer at man slutter å jobbe og opphører w/ 67 år

SPK NYE-2 REGLERFOR **550 000 kroner

Overgang til ny pensjonsmodell

Delvis ufør? Dette må du vite...

uførefelle

< 20 % UFØR

- Ingen pensjonsopptjening fra hverken folketrygd eller SPK for den delen du er ufør.

uførefelle

20 - 49 % UFØR

- Ingen opptjening hos folketrygden for den delen du er ufør.
- Opptjeningen til beholdningen i SPK fortsetter basert på inntekten du hadde før du ble ufør.

> 50 % UFØR

(mottar AAP eller uføretrygd fra NAV)

- Opptjeningen hos både folketrygden og SPK fortsetter basert på inntekten du hadde før du ble ufør.

Uførefella – et eksempel. Kilde: Dagbladet 07.01.2023

- Hadde 100% jobb
- 2013: Påvist kreft
- 2015: Tilbake i jobb 60%.
Uførepensjon 40% fra SPK
- 2021: Tilleggssykdom . Søkte om mer trygd, men nå fra NAV fordi hun kom over 50% ufør
- Førte til sterk reduksjon i stønad

«Uførefella»: - Frykter for livet

Maria føler hun blir tvunget til å jobbe fulltid ett år etter at hun fikk hjerteinfarkt. Hvis ikke vil hun bli rammet av «uførefella».

LIVREDD: Maria Kiland-Langeland har vært gjennom brystkreft og hjerteinfarkt. Nå må hun utsette seg for større arbeidsmengde enn hun takler - for å få det hun mener hun fortjener. Foto: [Sondre Transeth](#)

Få korrekt uføregrad!

Uførepensjon, uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger (AAP) beregnes ut fra lønn.

Kan føre til lav inntekt i fremtiden.

NAV beregner ytelsen fra den lønnen du hadde på søknadstidspunktet.

Riktig ytelse fra NAV første gang, gir høyere utbetaling fra NAV om du senere søker om uføretrygd eller økt uføregrad. → Snakk med legen!

Ta kontakt med tjenstepensjonskassa og søk råd og veiledning FØRST!

[Få korrekt uføregrad - KLP.no](https://knp.no)

Sjekk jevnlig

Hva er innrapportert til din pensjonsordningen(e)?

Finn informasjon

- www.spk.no
  - Telefon 02775
  - <https://pensjonsbloggen.spk.no/>
- [Enda enklere å finne pensjonsinfo som gjelder for akkurat deg - Pensjonsbloggen \(spk.no\)](https://pensjonsbloggen.spk.no/)
- www.klp.no
- Telefon 05554
- <http://www.minpensjon.no>
- <http://www.utdanningsforbundet.no/Hovedmeny/Pensjonist/>

